

El llenguatge

De tota manera

29/X/1980

Existeix una vacil·lació contínua entre de tota manera i de totes maneres, locució adverbial que té un valor equivalent a «sigui com sigui». El Diccionari Fabra recull de totes maneres, raó per la qual trobem ben sovint aquesta forma en textos ben revisats. Alguns bons coneixedors de l'idioma, però, es decanten per admetre exclusivament de tota manera, que és la forma que solem trobar en els escriptors més exigents i rigorosos en l'ús de l'idioma. Recordem, per exemple, el parlament inicial del rei Assuerus, a Primera història d'Esther, de Salvador Espriu: Saludo amb la prèvia, de tota manera, el públic. I no seria estrany, segons tenim entès, que la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans considerés la possibilitat de fer una modificació, en aquest sentit, en el Diccionari acadèmic. Observem, de moment, que la Gran Enciclopèdia Catalana admet de tota manera com a forma principal d'aquesta locució adverbial, i indica, entre parèntesis, «o de totes maneres», cosa que expressa una indubtable preferència i potser, fins i tot, una voluntat de no divergir obertament del que preceptua el Diccionari acadèmic. Cal afegir-hi, encara, que en les altres locucions i frases fetes formades amb el substantiu manera, aquest mot revesteix en totes elles la forma del singular: d'aquesta manera, de cap manera, sobre manera, de manera que.

N'hi ha, però, que no diuen ni de tota manera ni de totes maneres sinó de totes formes. I sembla evident que la legitimitat d'aquesta altra solució és encara molt més discutible que no pas la de la locució de totes maneres. No la recullen, certament, ni el Diccionari Fabra ni la Gran Enciclopèdia Catalana i ens sobtaria molt de sorprendre el seu ús en cap escriptor de prestigi. De fet, és normalment en textos afectats per una descurança general on trobem aquesta locució. Es cert que no ens és possible d'establir un límit precís entre l'ús de manera i el de forma i que, malgrat que es aconsellable de distingir i diferenciar els dos conceptes designats per aquests dos noms, a causa de l'analogia que presenten, l'ús de forma tendeix irresistiblement a envair el camp de manera. Això no ens persuadiria, però, d'admetre «de totes formes», que ens apareix com un calc d'una locució del castellà i a la qual admissió no sabriem reconèixer cap avantatge.

Albert Jané